

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2020/199

İTİRAZ EDEN (DAVACI) :

VEKİLİ :

UETS Kodu : 16381-83476-14516 (E- Tebligat)

KARŞI TARAF (DAVALI) : Ticaret Bakanlığı - ANKARA

VEKİLİ :

İSTEMİN KONUSU : 31/12/2018 tarih ve 30642 sayılı (4. Mükerrer) Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2019/1 sayılı İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ'in 4. maddesindeki "Gerekli görülmesi halinde ek bilgi ve belge talep edilebilir." ibaresinin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılan davada, Danıştay Onuncu Dairesince verilen yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin 14/01/2020 tarih ve E:2019/8468 sayılı karara, davacı itiraz etmekte ve yürütmenin durdurulmasını istemektedir.

DAVACININ İDDİALARI : Davacı tarafından, dava konusu Tebliğ'in 4. maddesinin son cümlesinin Anayasa'da öngörülen "hukuki güvenlik" ve "belirlilik" ilkelerine aykırı olduğu, kendileri gibi ithalat yapan şirketlerin Tebliğ'in 4. maddesindeki son cümle nedeniyle ithalatlarının fiilen engellendiği, Tebliğ ile İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince tamamlanabilmesi mümkün olmayan ek belgelerin talep edildiği, takdir yetkisinin kullanımında hukukun dışına çıkıldığı, Ticaret Bakanlığınca ithalat için gerekli belgelerin neler olduğunun açıkça belirtilmediği, gerekli belgelerin İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından kendi internet sitesinde yayınlandığı, İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğinin bu konuda yetkisinin bulunmadığı, internet sitesinde duyurulan evrakların ibraz edilmesine rağmen eksik görülerek başvuruların reddedildiği, keyfi uygulamanın sebebinin, ithalat ve ihracat dengesini rakamlar bazında oturtabilmek olduğu ileri sürmektedir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ULYA EMİROĞLU'NUN DÜŞÜNCESİ :

Davalı idare tarafından, yalnızca tek tür eşya ya da benzer nitelikteki birden çok (türev) eşya için çıkarılan, dolayısıyla kapsamı sınırlı olan İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğlerde; gerek 2009/15169 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin açık hükmü, gerekse hukuki güvenlik ilkesi dikkate alınarak, gözetim kapsamında istenilecek belgelerin sayma suretiyle, somut olarak belirlenmesi gerekmektedir.

Başka bir anlatımla, ilgili Tebliğler kapsamındaki eşyanın belirli olması nedeniyle, bu eşyanın ithalatı bakımından önem arz edecek bilgi-belgelerin önceden saptanabilir olduğu ve idarece somut, eşyaya özgü olarak sayılabileceği anlaşılmakta olup; davalı idarenin aksi yöndeki savunmasına itibar edilmemektedir.

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2020/199

Bu durumda, 31/12/2018 tarih ve 30642 sayılı (4. Mükerrer) Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2019/1 sayılı İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ'in 4. maddesindeki "Gerekli görülmesi halinde ek bilgi ve belge talep edilebilir." ibaresinde, üst hukuk normu olan 2009/15169 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Yönetmeliğe ve hukuk güvenliği ilkesine uyarlık bulunmadığı, uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya imkânsız zararların doğmasına yol açacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, itirazın kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY :

Davacı tarafından, 31/12/2018 tarih ve 30642 sayılı (4. Mükerrer) Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2019/1 sayılı İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ'in 4. maddesindeki "Gerekli görülmesi halinde ek bilgi ve belge talep edilebilir." düzenlemesinin iptali istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 55. maddesinde, Bakanlar Kurulunun, kamu düzeni, kamu güvenliği gerekçeleri ile eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına yasaklama veya kısıtlamalar koyabileceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun hükmü uyarınca Bakanlar Kurulunca çıkarılan 10/05/2004 tarih ve 2004/7304 sayılı "İthalatta Gözetim Uygulanması Hakkında Karar", 29/05/2004 tarih ve 25476 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Karar, genel itibarıyla, yerli üreticilerin ithalat karşısındaki durumlarının, yerli üretim dalının ithalat nedeniyle zarar ya da zarar tehdidi altında olup olmadığının tespitine ve zararın varlığı halinde ileride alınabilecek önlemlerin (dampinge karşı vergi, kota vb.) kapsam, nitelik ve çerçevesinin çizilebilmesine olanak sağlayacak verilerin elde edilmesi (eşyanın ithalatında kaydedilecek gelişmelerin yakından izlenmesi) amacıyla getirilen gözetim uygulamasının usul ve esaslarını düzenlemektedir.

Söz konusu gözetim, ileriye yönelik olarak, eşyanın ithalatında gereken diğer belgelerin yanı sıra, Ekonomi Bakanlığınca düzenlenecek gözetim belgesinin de aranması; geçmişe yönelik olarak ise, kayıt tutulması suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Kararın 3. maddesinde, ithalatta gözetim uygulamasına, gözetim uygulamasının usul ve esaslarını belirlemeye ve bu konuda yönetmelikler ile tebliğler çıkarmaya Mülga Dış Ticaret Müsteşarlığının (Ekonomi Bakanlığının) yetkili olduğu belirtilmiş; anılan maddeye

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2020/199

dayanılarak çıkarılan ve 08/06/2004 tarih ve 25486 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İthalatta Gözetim Uygulanması Yönetmeliği'nde de, gözetim uygulamasına ilişkin detaylı düzenlemelere yer verilmiştir.

Yukarıda özetlenen mevzuata dayanılarak çıkarılan dava konusu İthalatta Gözetim Uygulamasına İlişkin 2019/1 sayılı Tebliğ'in 1. maddesinde, EK I'de fasıl numarası, gümrük tarife pozisyonu (G.T.P.) veya gümrük tarife istatistik pozisyonu (G.T.İ.P.) belirtilen tekstil, konfeksiyon ve deri ürünlerinin ithalatının kayda alınmak suretiyle ileriye yönelik olarak gözetime tabi tutulması öngörülmektedir.

Tebliğ'in "Başvuru" başlıklı dava konusu 4. maddesinin 1.fıkrasında; "Kayıt Belgesi taleplerine ilişkin başvuruların değerlendirmeye alınabilmesi için EK III'te yer alan Kayıt Belgesi Başvuru Formunun tam ve usulüne uygun bir şekilde doldurulması ve bu formun ekindeki belgelerle birlikte eksiksiz bir şekilde Kayıt Merkezlerinden birine iletilmesi gerekmektedir. **Gerekli görülmesi halinde ek bilgi ve belge talep edilebilir.**" kuralına yer verilmiştir.

Öte yandan, 31/07/2009 tarih ve 27305 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 29/06/2009 tarih ve 2009/15169 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki "Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Başvuru sahibinden bilgi ve belge istenmesine ilişkin esaslar" başlıklı 8. maddesinde, idarenin, hizmetleri yerine getirirken başvuru sahibinden istediği bilgi ve belgelerle ilgili düzenlemelerde esas alacağı ölçütlere yer verilmiş;

Bu kapsamda maddenin (g) bendinde, **"Başvuruda istenen belgeler, idarece sayma suretiyle belirtilir. İstenen belgeler arasında, idare tarafından istenecek diğer belgeler veya benzeri belgeler gibi muğlâk ibarelere yer verilmez."** hükmü yer almıştır.

Diğer taraftan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında, idari işlemin uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verileceği kuralı yer almıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Hukukun üstünlüğünün egemen olduğu bir devlette hukuk güvenliğinin sağlanması, hukuk devleti ilkesinin yerine getirilmesi için zorunlu koşullardandır. Hukuki güvenlik ise; açık, belirgin, istikrarlı ve öngörülebilir hukuk kurallarının yürürlüğe konulup uygulanması ile sağlanır. Diğer bir deyişle, belirsiz, müphem ve keyfiliğe neden olabilecek uygulamalara yol açacak şekilde düzenleme yapılması hukuk güvenliği ilkesiyle bağdaşmaz. Bu bakımdan, öngörülebilir kurallar konulması, hukuk güvenliğinin tesisi için zorunludur.

Yukarıda belirtilen 2004/7304 sayılı "İthalatta Gözetim Uygulanması Hakkında Karar" uyarınca davalı idarenin, gözetim uygulamasının usul ve esaslarını, bu arada uygulama kapsamındaki gerekli belgeleri yönetmelik ve tebliğlerle belirleme yetkisi olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2020/199

Nitekim, ithalatta gözetim uygulaması, genel, soyut ve objektif kurallar getiren İthalatta Gözetim Uygulanması Yönetmeliğiyle düzenlenmiştir.

Bununla birlikte, davalı idare tarafından, yalnızca tek tür eşya ya da benzer nitelikteki birden çok (türev) eşya için çıkarılan, dolayısıyla kapsamı sınırlı olan İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğlerde; gerek 2009/15169 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin yukarıda aktarılan açık hükmü, gerekse hukuki güvenlik ilkesi dikkate alınarak, gözetim kapsamında istenilecek belgelerin sayma suretiyle, somut olarak belirlenmesi gerekmektedir.

İlgili Tebliğler kapsamındaki eşyanın belirli olması nedeniyle, bu eşyanın ithalatı bakımından önem arz edecek bilgi ve belgelerin önceden saptanabilir ve idarece somut, eşyaya özgü olarak sayılabilir nitelikte olduğu anlaşılmakta olup; davalı idarenin aksi yöndeki savunmasına itibar edilmemiştir.

Bu durumda, 31/12/2018 tarih ve 30642 sayılı (4. Mükerrer) Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2019/1 sayılı İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ'in 4. maddesindeki "Gerekli görülmesi halinde ek bilgi ve belge talep edilebilir." ibaresinde, üst hukuk normu olan 2009/15169 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Yönetmeliğe ve hukuk güvenliği ilkesine uyarlık bulunmadığı, uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya imkânsız zararların doğmasına yol açacağı sonucuna ulaşılmıştır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının İTİRAZININ KABULÜNE,

2. Danıştay Onuncu Dairesince verilen yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin 14/01/2020 tarih ve E:2019/8468 sayılı kararın kaldırılmasına,

3. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen şartların birlikte gerçekleştiği anlaşıldığından, 31/12/2018 tarih ve 30642 sayılı (4. Mükerrer) Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2019/1 sayılı İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ'in 4. maddesindeki "Gerekli görülmesi halinde ek bilgi ve belge talep edilebilir." ibaresinin **YÜRÜTÜLMESİNİN DURDURULMASINA,**

4. 08/07/2020 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan
Hasan
GÜZELER
(X)

Üye
Ziya
ÖZCAN

Üye
Yalçın
EKMEKÇİ

Üye
Doç. Dr. Selami
DEMİRKOL

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN
(X)

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2020/199

Üye
Turgay Tuncay
VARLI

Üye
Hasan
ODABAŞI

Üye
Yunus
AYKIN

Üye
Muhsin
YILDIZ
(X)

Üye
Hasan
ÖNAL

Üye
Fatih
TERZİ

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2020/199

KARŞI OY

X- Yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen koşulların bakılan uyuşmazlıkta gerçekleşmediği anlaşıldığından, yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin Daire kararına yapılan itirazın reddi gerektiği oyuyla, karara katılmıyoruz.

Başkan
Hasan
GÜZELER

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

Üye
Muhsin
YILDIZ

